

DOMOVINA

Nabaja dvakrat na teden, in sicer vsak torek in petek. — Depisi naj se izločijo pošiljati uredništvu, in sicer frankirane. — Recepti se ne vračajo. — Za inzerate se plačuje po dnevnem temeljnem pristojbini ter od vsake petit-vrate po 20 vin. za vsakokrat; za večje inzerate in za mnogokratne inzeriranje primerni popust. — Naročnina na celo leto 8 kren, za pol leta 4 krene, za štiril leta 2 kroni, katera naj se pošilja: Upravništvu „Domovine“ v Celju.

Govor poslanca dr. Ploja o proračunski razpravi 25. svečana.

(Dolge.)

Rad bi tudi posebej s stališča gospodarskih koristi na jugu te države navedel nekaj pritožb in omenil v prvi vrsti naravnost obupne in za puščene razmere, v katerih se nahaja z vinorejo se baveče prebivalstvo na jugu države. Namestu da bi vlada za posojila in podpore vinogradni kom lansko leto postavljeni kredit letos zvišala, je celo marsikaj črtala.

Zakaj je to storila? Ker baje ni bil kredit, ki je bil za lansko leto dovoljen, popolnoma ves porabljen. Gospoda moja! Ako niso natančnejši vzroki tega dejstva znani, bi marsikdo menil, da so vinogradniki ne poslušujejo posojil v isti meri, kakor se je prvotno mislilo.

Temu nasprotno konstatiram jaz, da je bilo samo iz ednega okraja na Spod. Štajarskem čez 2000 prošenj za posojilo zavrženih. In zakaj se je to zgodilo? Ker ravno dežele niso v stanu, v isti meri dajati na posodo, kakor bi to bilo potrebno. Po drugi strani pa država dovoljuje posojilo le pod pogojem, da tudi dežela dovoli enak znesek za posojilo. Toda ta neugodnost je po zakonu, katerega je, ako se ne motim sprejela tudi gosposka zbornica, in ki bo, kakor upam, čimprej predložen v potrjenje, v neki meri odstranjens. Vladi je moralo biti popolnoma znano, da bo odslej njena dolžnost, tudi v takšnih slučajih priti potrebnim z posojili na pomoč, kjer dežela ne bo v stanu dovoliti posojil v potrebni meri. Čudno je torej tembolj, da je vlada ta dva oba kredita znižala in ne zvišala.

Mi bomo imeli priliko pri nadrobni razpravi o poljedelskem ministertvu povrniti se še enkrat k tej točki in bomo ob tej priliki čisto kategorično zahtevali, da vstavi vlada zlasti za podporo in pomoč dejanski v največji bedi se nahajajočih vinogradnikov izvanreden kredit v proračunu.

Gospoda moja! Rad bi tu hvaležno opomnil, da je vlada veliki bedi, ki vlada v Istri med kmečkim prebivalstvom, v gotovi meri v okom prišla, ali akcija, katero je vlada tu vpeljala, je popolnoma nezadostna, k večjemu je primerna hipno bedo odstraniti, ni pa niti najmanj v stanu vzroke te bede kolikor možno odpraviti. Mi bomo dema zategadelj ob priliki nadrobne razprave o tozadevni proračunski postavki tudi predlog stavili, naj se stavi primeren znesek v proračun, da se odstrani beda med kmečkim prebivalstvom v Istri.

Rad bi tukaj tudi omenil v imenu hrvatskih poslancev, s katerimi se popolnoma strinjam, da je v tem proračunu za opravilene zahteve dežele Dalmacije jako v nezadostni meri skrb ljeno. (Pritrjevanje). Iz mnogostranskih pritožb, ki so se v tej zbornici glede tega že izrekle, so cenjeni gospodje izvedeli, da se je ta po naravnih lepota in naravnih zakladih tako blagoslovljena dežela skozi cela desetletja na najneverjetnejši način zanemarjala. Menim, da bi bila tukaj dolžnost vlade, priti na dan z dejansko pomočjo. Proračun bi se s tem nič posebno ne obtežil, ker bi takšna akcija že odprte virove dohodkov te dežele še bolj pomnožila in povečala. (Pritrjevanje).

Dovolite mi sedaj, da po teh izvajanjih, ki se posebej tičejo proračuna, preidem k drugi točki mojega govora, namreč h kritiki dosedanje vladne — in upravne politike Körber jevega ministertva.

Najprej hočem opomniti, da stojimo mi Slovenci in Hrvatje napram sedanji vladi brez predsodkov, čisto objektivno. Sodimo pa to vlado ne po njenih programatičnih izjavah, temveč do sledno po njenih delih, in tu moram konstatirati, da so se ta dela, kolikor se nas Slovencev in Hrvatov tičejo, dosedaj le silno redko strinjala s programatičnimi izjavami. Mi smo morali doslej le prepogosto se prepričati, da vlada od svojega programnega stališča, napram vsem narodom te države čisto pravično postopati, ravno pri

nas Slovencih in Hrvatih pri najvažnejših točkah in principijelnih vprašanjih dela izredno izjeme nam v škodo.

Mi Slovenci in Hrvatje smo bili pri svojih zahtevah vedno zmerni, vedno smo se posluževali velike skromnosti, in danes moram skoro izreči obžalovanje, da smo bili dosedaj vedno tako skromni. Mi smo šli namreč iz tega stališča, da ne smemo pripravljati še novih težav z neopravičenimi zahtevami vladi, ki se ima že itak vsled obstoječih neznosnih parlamentarnih razmer bojevati z velikimi težavami.

Mi smo ravno pokazali pošteno in odkrito prizadevanje, vlado v njenem stremljenju za ozdravljenje parlamenta in za vpostavljenje normalnih razmer podpirati. Mi Slovenci in Hrvatje ne zahtevamo od vlade nikakih ugodnosti, nikakega predpostavljena, toda, kar energično zahtevamo — pri tem gremo s stališča, da živimo v Avstriji vendar le še v pravni državi — je, da se ščitijo nam zakonito zajamčene pravice oziroma, da postanemo istih deležni, in da ne bomo oškodovani v svojem mirnem narodnostnem razvoju po silovitih določbah naših narodnih nasprotnikov, katere vlada tiho trpi, včasih njeni organi celo podpirajo. (Pohvala).

Menim, da ne prekoračim mej objektivnosti, ki sem si jo postavil kot vodnico svoje politične delavnosti, ako tukaj trdim, da so državni organi na jugu države, birokracija, nam Slovencem in Hrvatom le malo prijazni, dejal bi, po navadi napram nam brez sočutja, da, naravnost sovražni. V tem dejstvu leži ravno izjava, zakaj so se v narodnem, političnem in socialnem oziru nasprotstva na jugu države tako poostila in zakaj mi Slovenci zapostavljamo v javnem življenju tako težko, tako žaljivo in kruto občutimo. Gospoda moja! Neoporečno dejstvo je, da smatra birokracija na jugu te države kot svojo glavno nalogo, v narodnem oziru „beati possidentes“ (pobožne lastnike) Nemce in Italijane podpirati. Le tako je mogoče naslednja čudovita dejstva razumeti in si jih razjasniti.

LISTEK.

Ob dvajsetletnici cvenske šole

Cven, edna največjih, ob bistri Muri ležečih pol. občin, obsega štiri bogate vasi, Cven, Gornja Mota, Spodnja Mota in Krapje. Za časa turških bojev je bil Cven s svojim „kastelom“, o katerem nas še zdaj spominjajo zgodovinski ostanki, znanit kraj. Hude čase so imeli prebiti naši pradedje takrat. Po edni strani so jih redno guli nenasitni grajščaki s pobiranjem desetine in naganjem robote, na drugi strani prilomastil je perijodično kruti Turek, pobral jim imovino, požgal jim hiše, a hčere in sinove odvedel seboj v sužnost. Imamo pa dokaze, da so se nasiljstvu teh svojih zatiralcev nasproti čisto v bran postavili. Tako pričajo stare, še zdaj v občinski blagajni cvenski shranjene listine, da so se zoper krivice, prizadejane jim od takrat tu vladajočega grajščaka in drugih dostojanstvenikov pritoževali na najvišje mesto, in pravde, trajajoče po več let, rešile so se čisto občanom v prilog. V

borbi proti nasilnim Turkom dal je marsikateri kri in življenje, kar spet priča obširno groblje, kjer čaka vesoljnega vstajenja množina pod turškim mečem padlih naših pradedov junakov, na tako še zdaj zvanih „gomilah“. To torej nekoliko potez iz davnih časov.

Več stoletij potem o Cvenarjih ni bilo znamenitega zabeležiti; kmetovali so, dajali tudi Bogu, kar je božjega in pa cesarju kar je cesarjevega.

Nekako pred dvemi desetletji napočila je doba popolnejše ljudskošolske izobrazbe in s tem nekaj nov zgodovinski odlomek za občino cvensko, ki si je imela postaviti v svojem sredotočju novo šolsko poslopje. Že tistokrat ni manjkalo nasprotnikov šole, a zmagala je vendar dobra stvar. Prišlo je torej do zidanja nove šole.

Kakor da bi iz zemlje, s krvjo naših, pod turškim mečem padlih junaških pradedov napojene na prej imenovanih „gomilah“ jele poganjati plodonosne korenine, vzrastla je tam l. 1882 edn nadstropno poslopje — šola in danes se mora človek diviti ob pogledu na to, tekomo let v trozrednico s trto in špalirji nakiteno ljudsko

izobraževalnico, obdano z lepim najtlahtnejšim sadnim drevjem, katerega si je gosp. nadučitelj iz pešk sam odgojil in pošlahtnil.

Koristi, ki jih je imela občina od svoje šole po prizadevanju učiteljstva, niso male. Ni mnogo sadovnjakov v občini, v kojih se ne bi našlo več ali manj šlahtnih sadnih dreves, presajenih tje iz šolskega vrta. Nadučitelj kot umen vrtnar razdeljuje po možnosti vsako spomlad med občanarke raznovrstna semena. Šolaki vrt kinč ulnjak, ki mu ga ni z lahka na Spodnjem Štajarskem para; in če mati za svojega bolnega otroka potrebuje pristne strdi, va, kje jo dobi.

Kar se tiče šole same, je ista na najboljšem glasu. V gimnaziju, učiteljsku in bogoslovju v Mariboru ter na vseučilišču na Dunaju nabajamo nadobudne mladeniče, koji so edino prišli iz te ljudske šole, z lahka naredili vzporedne izpite za srednje šole; ne glede na to, koliko vrlih in inteligentnih mladih kmetov in kmetle je v občini, ki imajo svojo ljudskošolsko izobrazbo zahvaliti edino cvenski šoli. Pa tudi na kulturno narodni razvoj in gospodarstveni napredek v občini je vidno vplivala.

Slovenski in hrvatski jezik na Spod. Štajarskem in v Primorju se sistematično in do sledno iz zunanega občevanja strank z uradi odstranjuje. Mi nimamo do danes še niti edne edine slovenske ali hrvatske srednje šole na jugu države, izvzemši seveda Dalmacijo. Vpeljevanje dvojezičnega pouka v ljudske šole napreduje na strašen način. Zadnji dogodki glede šole pri Sv. Jakobu, ki jih je cenjeni gospod poslanec Ferjančič včeraj tu opisoval, pričajo jasno, kam jadramo mi na Spod. Štajarskem in Koroskem na polju ponemčevanja ljudskih šol.

In še nekaj! Okrog 1400 staršev slovenskih otrok, dolžnih obiskovati šolo, je l. 1883 (čujte, čujte!), vložilo prošnjo za ustanovitev slovenske ljudske šole v Trstu. A ta v l. 1883 predložena prošnja še do danes meritorično ni rešena. Vse, kar smo o tem poizvedeli, je to, da se to vprašanje zdaj še le proučuje. (Čujte, čujte!) To ni šala, to je bridka resnica. To kaže le preočito, kaj nam je pričakovati od birokracije.

(Dalje prih.)

Ukaz finančnega ministrstva.

Odkar smo „osrečeni“ z davčnimi kate gorijama, pridobninskimi in dohodninskimi davkom, množijo se vedno bolj pritožbe davkoplačevalcev, ne toliko proti novemu obdačenju — saj to je „državna potreba“, proti kateri se mrmra k večjemu na tihoma — stranke trpijo temu zaradi zamotanosti v novem davčnem redu na času in denarju.

Davčni organi, ki se dolgo časa sami niso spoznali v labirintu novih zakonskih določil, jezili so se marsikje sami nad seboj, svojo osornost in čemernost pa so dajali pokušati tudi strankam. A stranka, ki bi imela pač največ vzroka kazati kisle obraze, ker ji gre za mošnjo, mora vse sekature tihoprenati ter verovati v nezmotljivost in nedotakljivost davčnih organov.

Jezljivost pa je bila včasih celo nekoliko opravičena pri davčnih uradnikih, ki so postali marsikje podvojeno obremenjeni, a to z zamotanimi novimi naredbami k dohodninskemu in pridobninskemu zakonu. Pozabili so le ti organi preradi, da si morajo jezo hladiti nad onimi, ki so jim jo provzročili, ne pa nad obdačenimi strankami.

V naših pokrajinah pa se pridruži k vsemu temu še jezikovno neznanje davčnih organov, njih nemškonačionalno mišljenje, kar vse mora občutiti od njih slovenski davkoplačevalec, posebno še, če pripada nižjim slojem.

Brezbrojne pritožbe so tedaj primorale finančno ministrstvo, da je izdalo ukaz na pred sedništva vseh finančnih deželnih oblastev o postopanju istih napram občinstvu.

Ukaz pravi, da je finančno ministrstvo že šestokrat opazilo, da finančne oblasti ne posvečajo dovolj pozornosti in skrbni točni rešitvi vlog, posebno v davčnih zadevah. Razprave o pravnih zadevah ali prošnjah za davčne olajšave se za vlačijo, da, pripeti se, da čakajo take vloge čela leta na rešitev.

V ovenski šoli so se urili prvi tamburaši na vsem Slovenskem, in kdo ni slišal ali čital o njih, kako sijajno so nastopali. Mnogo poučnih govorov se je slišalo in lepih iger priredilo v ovenski šoli. Z zadovoljstvom se spominjamo zadnje, v pretekli spomladi s šolskimi otroci prirejene gledališke predstave „Lurška pastirica“. Priprave zanjo pa so stale tukajšnje učiteljske veliko napora in poštrevovalnosti.

O tej igri, ki je vrgla nad 180 kron čistega dohodka, kateri se je porabil samo v šolske namene, se je izrazil en prisostvujoč duhovnik, da je edna sama predstava na verski čut navzočih ugodneje vplivala kot tri najboljše pridige.

Dvomim, da bi imeli bralno in gasilno društvo, ko bi ne bilo tukaj šole. Misel za ustanovitev kmetijske zadruge, ki si je nakupila hitro po ustanovitvi nad 50 oralov zemlje z obširnimi gospodarskimi poslopi, v kojih redi za povzdigo domače govedoreje tri krasne, čistokrvne marijadvorske, z deželno podporo nabavljene ple menske bike, se je sprožila v ovenski šoli. Za svoje združene namerava še tekom tega leta ustanoviti v lastnih prostorih mlekarino, za ka-

Nadalje prihajajo pritožbe, da ne kažejo fi nančni organi, posebno napram kmečkemu prebivalstvu primerne prijaznosti in naklonjenosti.

Tako postopanje pač ni sposobno, povzdigniti ugled finančnih oblasti. V interesu finančne uprave se morajo taki zadržki k ugodnemu razvoju razmer med davčnimi oblastmi in davkoplačevalci z vso odločnostjo odstranjevati.

Ukaz se sklicuje nadalje na podobni ukaz, kakršnega je izdal finančni minister že leta 1895 ter istega ponavlja: „Težavna in odgovornostna naloga davčnih postav dovede finančne oblasti in urade čisto v dotiko s širnimi krogi prebivalstva. V najpogostejših slučajih sega to uradovanje globoko v važne gmetne razmere prizanjanje, kadar treba tudi mirna resnica napram strankam ob sebi, umevna zapoved, opozarjam posebno, da je dolžnost finančnih organov, sprejemati stvarna navajanja in izvajanja strank, ista vestno pregledati in doprinešene pravne pripomočke in prošnje najhitreje rešiti.“

Skrbno se je izogibati vsemu, kar bi moglo obuditi pri strankah nezaupanje, kakor prigovarjanje, naj se odtegnejo pravna sredstva, grozitev, da se bodo ista in pomiloščevalne prošnje neugodno opremile itd.

Ravno tako je skrbno paziti pri sestavljanju zapisnikov, da ne ostane stranka v nejasnosti o vsebini izjave, ki jo podpiše.

Posebno to zadnje se prepogosto zgodi pri naših davčnih oblastnjah, kjer se take stvari se stavljajo največkrat v nemškem jeziku, ki je strankam nerazumljiv. Zato se naj nikdar ne opusti na tukajšnji ministrski ukaz. Davčni organi, ki so zaradi nas davkoplačevalcev nastavljeni in plačani, so dolžni uradovati z nami ustno in pisмено v našem jeziku, a to v pravilnem, ne pa v obligatni mešanici. Zahtevamo svoje pravice!

Kar smo, postali smo iz lastne moči.

Dasi imamo Slovenci dovolj vzroka, tarnati o svojih neuspehih posebno v politiki, ker nam stoje nasproti premočni sovražniki, vendar nismo živeli in se bojevali zaman. Vsaj pokazali smo v neprestanih bojih svojo žilavost, neustrašnost in vztrajnost, tako, da se morajo nehote tudi velike narodnosti na nas ozirati z občudovanjem.

V nekaterih strokah pa lahko tudi pokažemo pozitivne uspehe zadnjih desetletij, ki so v primeri z odrevenelostjo prejšnjih dob pravcati orjaški koraki. To velja posebno z ozirom na naše denarno gospodarstvo. Ako v tej meri napredujemo neprestano, ako si priborimo zraven tudi enakopravnost v političnih in kulturnih

tero ima od dežele obljubljeni stroje, vredne 1500 kron. To je, z malo izjemo, edina zadruga na Sp. Štajarskem, ki plodonosno deluje in na katero vrli deželni potovalni učitelj g. M. Jelovšek, po katerega posredovanju je dobila že blizo tisoč goldinarjev podpore, kot vzor drugim s ponosom kaže. In tisti, ki se trudi za prospeh te zadruge, je spet g. nadučitelj ovenski.

Zakaj pa navajam vse te s ovensko šolo in njenim osebjem združene neprecenljive ugodnosti in koristi, se boš vprašal, dragi čitatelj? Zato, da se boš tembolj čudil, ko ti dokažem, koliko sovražnikov ima naša šola v občini sami, in to med ljudmi, ki imajo najmanj povoda za to, in od katerih bi se tega najmanj nadejali. Ne bi gubil prostora v predalih cenj. „Domovine“ s tako obširnimi dopisom, če se ne bi pokazala neobhodna potreba, to enkrat javno ožigosati, in tistim, katere to tiče, na vsa usta povedati, da je njih postopanje, s katerim sistematično netijo očitno sovraštvo do šole in učiteljstva že skoro edno celo desetletje, nedostojno in krivično. Že ob prilikah, ko se je tukajšnji krajni šolski svet opetovano volil, veljalo je vselej s strani čone

vprašanih, pa se bomo ameli vsaj v petdesetih letih postaviti v isto vrsto z onimi, ki si domišljajo še dandanes nedosegljivost.

„Lastna hvata, cena mala“, pravi pregovor. Zato nas pa veseli, da slišimo in čitamo tudi drugod pohvalno sodbo. In le na tako priznanje se hočemo tudi danes ozirati.

Ugledni vseslovanski list „Parlamentar“ je prinesel nedavno nepristransko spisan članek o razvoju in narodnem gospodarstvu pri Slovencih. List navaja med drugim: „Majhen po številu, toda velik po junaskem prenašanju brezkončnih narodnostnih stisk in po svojem heroičnem boju proti premočnim narodnim sovragom, je narod Slovencev v Avstriji. Nevstrašljivo, nevpogljivo odbijajo vedno množče se napade Nemcev, Italijanov in Mažarov.“

Toda Slovenci niso le pogumni pri odbijanju sovražnih navalov v sedanjosti, temuč delujejo tudi marljivo skrbec za pogoje narodnega obstoja v bodočnosti. In v tem oziru se dobro zavedajo, da iščejo svojo rešitev poleg potrebne duševne prosvete v povzdigi narodnega blagostanja. Komaj pri katerem slovanskem rodu — morda izvzemši gališke Ruse — je vendar gospodarski razvoj kot pogoj ljudskega blagostanja tako oviran kot baš pri Slovencih. Kakor že omenjeno, niso veliki po številu; vrhutega je narava odrekla velikemu delu njihove domovine dobre gospodarske pogoje; država je skrbela že od nekdaj po mačehinsko zanje; primanjkuje jim popolnoma narodno veleposestvo, lastna industrija, tekoči kapital, potrebna kmetijska izobraževališča, pogrešajo tedaj skoraj vse predpogoje za gospodarsko organizacijo.

Tukaj je tedaj trebalo, vse potrebne pogoje od temelja stvariti in narod je po večini reven, toda Slovenci niso obupali in šli vkljub temu, da je sredotočenje moči skoraj nemogoče, ker je njihovo narodno torišče v političnoupravnem oziru razdeljeno v šest različnih pokrajin, čvrsto na delo. In kar so storili v tem oziru v malih desetletjih, je v primeri sred stvom časa in brezštevilnim zaprekam veliko, zelo veliko, relativno mnogo več kot sp drugi slovanski narodi pri mnogo ugodnejših razmerah potom samopomoči storili zase.

Naj vavedemo nekoliko zgledov. Leta 1860 še ni bilo nobenega slovenskega denarnega zavoda, in tačas se je zaradi tega v ozkem krogu slovenskih rodoljubov naravnost obupalo, nemogoče se jim je skoraj zdelo, tak zavod oživotvoriti, kajti narodna zavest v masi naroda je še trdno spala ono spanje, v katerega so ga zabalili dunajski germanizatorji. Leta 1900 pa so že šteli Slovenci nad 150 denarnih zavodov (banke, posojilnice hranilnice itd.) z več kot 50 milijoni kron razpoložnega kapitala in več kot 300 milijoni kron prometa. Ta uspeh malega naroda stoji neizmerno višje kot število denarnih zavodov in velikost kapitala pri narodnih na sprotnikih Slovencev, bodisi Nemcev, Italijanov ali Mažarov, ki se v svojih prizadevanjih tako vsestransko podpirajo.

katernikov geslo, in se agitiralo za to, izvoliti v v to korporacijo neglede na nezmožnosti le take moče, kateri ali iz nevednosti ali iz hudobnosti sovražijo šolo in vse, kar je z njo v zvezi. Med vsemi ki rujejo za leta in leta proti šoli in pa učiteljstvu, odlikuje se svoj čas privandran Jos. Slavič, ki menda zajema vso svojo modrost v krogih, kjer se bere „Štajero“, ker cenjeni čitatelji „Domovine“ naj zvedo, da je občino ovensko, doslej v narodnostnem oziru deviško čisto, ob lazila tudi „giftna krola“. Imenovani se je s svojim podrepnikom, V. Vrščem o priliki zadnje občinske seje javno spodtikal nad najkoristnejšimi odredbami krajnega šolskega sveta, še več, on če delati na to, da se sedanja trirazrednica premeni v dvorazrednico, in za nadučitelja hoče imeti ednega od ljutomerskih učiteljev. Ta reva ne ve, da ni on merodajen zapirati razrede ter premeščati učitelje, in da so zato poklicani drugi krogi. Tudi če bi sedel na županskem stolu, za kate rega se je ob priliki zadnje volitve tako strastno potegoval in bil „edno“glasno, to se pravi, z ednim glasom izmed dvanajstih neizvoljen, bi mu nedostajalo moči prevračati take kozle.

Leta 1860 je pripadal še veliki procent Slovencev analfabetom, o kakem kmetijskem združništvu ni bilo med njimi niti sledu. Dan danes štejejo več sto kmetijskih društev, kakor sadjarska, vinorejska, vrtnarska društva, kojih blagodejno delovanje se zasleduje na vsak korak. Uredba kmetijskih pridobinskih zadrug je pri Slovencih še le par let stara in vendar že obstoji nad sto takih zadrug vsake vrste; tukaj je še veliko število konzumnih društev, raznih zavarovalnih društev itd., ki so združena v močnih zvezah. Tudi na polju kmetijskega pouka se je storilo zelo veliko, akoravno se ravno tukaj zelo občuti, kako zanemarljiva država dežele in naređ Slovencev. Za pol milijona Slovencev na Špod. Štajarskem ni nobene kmetijske strokovne šole, ravnotako za dvetretjinsko večino prebivalstva Goriške in Gradiške ne, ki je slovensko, da niti ne govorimo o tržaški in istrijski in koroški pokrajini. Tudi pomanjkanje narodnega veleposessva se zelo pogreša.

Bolj počasi napreduje organizacija obrtnega stanu, ki prevladuje v slovanskih mestih. Tem mestom je zadala iznaredujoča politika v teku časa deloma nemški, deloma italijanski značaj. Le iz kranjskih mest je ta umetni značaj že večinoma odstranjen in tukaj je že izvedena organizacija obrtnega stanu ter se je isti začel razvijati.

Dosedanji tek gospodarskega razvitka pri Slovencih daja upati za bodočnost brzo napredovanje in narastek ljudskega blagostanja pri obstoječih gospodarskih čednostih in talentih. Želeti bi le bilo, da Slovenci svoje v boju z močnim nasprotnikom utrjene narave ne potrošijo v prepirih med seboj. Na gospodarskem polju je nesloga relativno slabih slovanskih sil največji sovražnik Slovanov.

Kakor se radujemo takega lepega pripoznanja, ne sme nas hvala storiti ošabne in preveč samozavestne, temuč ne mirujmo, dokler ne dosežemo stavljenih si ciljev v gospodarskem in kulturnem boju.

Naraščanje tujih narodnosti na Hrvaškem.

Žilavost in narodna zavest med hrvaškim narodom se ne da tajiti. Vkljub temu pa ne narašča število hrvaškega prebivalstva v Hrvaško Slavoniji v takem razmerju, kakor se množi prebivalstvo teh dežel sploh. Prevelike politične in finančne prednosti imajo nehrvaške narodnosti pod nenaravnim vladnim sistemom. Vseled tega prevladujejo v razmerju s prebivalstvom Mažari in Nemci.

Rektor zagrebskega vsučilišča dr. Vrbanić je imel pri svoji jesenski predavateljski znanstveno predavanju o uspehih ljudskega štetja zadnjih desetletij na Hrvaškem in v Slavoniji.

Ljudsko štetje leta 1890 je izkazalo naslednje rezultate: skupno prebivalstvo Hrvaško-Slavonije je znašalo 2.186.520. Od leta 1880 se je tedaj pomnožilo za 15.53 odstotkov. Hrvatov in Srbov je bilo 1.921.829, t. j. za 12.23% več

kot leta 1880. Nemcev je bilo 117.493 ali za 41.32% več kot leta 1880. Mažarov pa je bilo 68.794 ali za celih 66.10% več kot deset let poprej. Ako bo razmerje odstotkov tako raslo, imeli bodo po teh računih domačini, Hrvatje in Srbi že leta 1950 manjšino v svoji domovini. Hrvaško-Slavonija bi namreč imela po 50 letih med 5.211.176 prebivalci celih 2.979.745 ali 57.18% tujcev.

Da niso taki računi pretirani, pokazalo je zopet ljudsko štetje leta 1900. Po tem štetju ima Hrvaško-Slavonija 2.400.688 prebivalcev, t. j. 9.80% več kot leta 1890. Hrvatov in Srbov je bilo 2.093.984 ali 8.96% več kot leta 1890. Nemcev je bilo 132.913 ali 13.12% več. Mažarov je bilo 89.646 ali za celih 30.31% več kot deset let poprej.

Potemtakem je zgubila hrvaška in srbska narodnost v primeri k skupnemu prebivalstvu 3.26% v dveh desetletjih. Nemci in Mažari pa so pridobili za 2.68%.

Še žalostnejša pa se pokaže ta statistika z ozirom na gospodarsko stanje. Trgovinski promet v Hrvaško-Slavoniji je sploh v nemških in mažarskih rokah; isto je akoraj tudi z industrijo. Izmed samostojnih posestnikov je le 79 odstotkov domačinov, dasi tvorijo 87.22% vsega prebivalstva. V malem in srednjem posestvu še pač tekmujejo v številu Hrvati in Srbi s tujci, toda v veleposessvu pa že ima nehrvaška manjšina ogromno večino. Tako je med lastniki veleposessv čez 1000 oralov že 60.59% tujcev.

Največ tujcev vlačijo v deželo skupni ogrsko-hrvaški uradi. Saj so pri železnica, brzojavah, gozdarskih in rudarskih uradih skoraj po večini tujci, posebno Mažari tako uradniki kakor služabniki. Dočim pa se v imenovanih uradih na Hrvaškem in v Slavoniji nameščajo trumoma tujci, pošiljajo domačine na Ogrsko. Posebno glede častniškega oboja se opaža ta mažarska praksa.

Slabemu naraščanju domačega prebivalstva pa je iskati vzrokov tudi v izseljevanju. Saj je uradno dognano, da se je v zadnjih 20 letih izselilo le iz županij Lika-Krbava, Modruš-Reka, Zagreb in Varaždin 109.000 Srbov in Hrvatov, ali 5.1% prebivalstva imenovanih okrajev.

V istini pa je tuja, posebno mažarska narodnost še bolj narasla, kakor je izkazalo ljudsko štetje. V onostranski polovici se ne šteje, kakor pri nas po občevalnem jeziku, temuč po materinem jeziku. Ta okolnost je rešila sicer hrvaško-srbski narodnosti nekaj ostotkov, dasi le na papirju, kajti k Mažarom se žal prišteva čimdalje več državnih uslužbencev, ki tudi v mažarsčini občujejo, imajoči Mažarke za žene. Ako bi se bilo štel po občevalnem jeziku, ne našli bi bili le 89.646 temuč najmanj 114.264 Mažarov.

Pri naraščanju neugodnih političnih in gospodarskih odnosov za domače prebivalstvo na Hrvaškem pač ni druge rešitve, da se prorokova statistika ne obistini, kakor da se obnovi edinost hrvaške in srbske narodnosti ter se skupno naslanjate ob ostalo slovanstvo.

Pa tudi tako očitega sovražnika naša zadruga nima kot je ta mož, in marsikateri zadržnik nagovoril je za izstop, vendar zelo dvomimo, da mu bodo ti kdaj zato hvaležni.

Pri napadih na šolo, učiteljstvo, zadrugo in vsako drugo koristno napravo v občini, ga doledno posnema, kakor se je to tudi dne 25. jan. t. l. zgodilo, Matija Rus iz Krapja, o katerega neumnosti naj navedem tukaj en drastičen slučaj: V začetku lanskega leta sprejel se je v edni občinskih sej soglasno sklep, s katerim je bilo občinskemu predstojniku naloženo izposlovati pri o. kr. poštarnem ravnateljstvu poštno oddajalnico za ovensko občino. Ta sklep je z odborniki vred podpisal tudi M. Rus. Čez leto in dan se je tej zahtevi od strani o. kr. poštarnega ravnateljstva ustreglo. Ko je pri neki priliki med obč. odbor niki govor nanese na to veliko pridobitev, ki občini niti vinarja ne stane, ker država plača pismonošo, upraviteljstvo in nabiralnik, z edno besedo vse, razkoračil se je Rus, rekši: Jaz tega ne dovolim. Nato ga občinski predstojnik kratko zavrne: „Saj si tudi ti podpisal dotični občinski sklep!“ O, ti cvetoča neumnosti!! Kazal sem

tukaj na neoporekljive, velike ugodnosti, ki smo jih imeli od naše šole v teku 20 let. Ker srednjih in visokih šol itak nimamo, so ljudske šole za nas Slovence še edina dobrota; in ker delujejo na njih večinoma domači učitelji, nam je narodna podlaga kulturnega razvitka naše mladine še naprej zagotovljena. Zadržništvo, ki nas naj obvaruje gospodarskega poloma, se počasi razvija, in če kje kaka zadruga prospera, tam vidimo domačega učitelja, da se trudi in se zadovoljno žrtvuje.

Še hujšega Slovence je tedaj dolžnost, ta dva faktorja: Ljudsko šolstvo in zadržništvo podpirati, ne pa skušati jima povzročiti škodovati. Le nekoliko takih v občini, ki obrekujejo in rujejo proti vsaki dobri stvari, napredek vsestransko ovirajo, a mi Slovenci smo v vsakem oziru za drugimi narodi zaostali, ter moramo hiteti, sicer ostanemo vedno od drugih odvisni siromaki. Pred vsem tedaj proč s takimi ovirami!

Današnji dopis in prihodnji bodo imeli namen, kazati na nedostatke in izrezati raka, kateri grize na drevesu našega vsestranskega na predka.

Celjske in štajarske novice.

(Štajarski deželni zbor) se skliče, kakor se govori v dunajskih političnih krogih, prej ko mogoče, da reši zadevo glede posojila, ki ga meni najeti mesto Gradec.

(Osebnost.) Poštni asistent g. Fr. Irgolič je premeščen iz Zidanega mosta v Celje.

(Celjska gimnazija.) Glasovanje o celjskih dvojezičnih gimnazijskih razredih pride v državni zbornici še pred Veliko nočjo na vrsto. Izid glasovanja je povse negotov; izmed slovanskih glasov bodo že štirje odpadli; za dva mandata vlada še ni razpisala volitev, dva poslanca sta pa bolna. Obstoj naših gimnazijskih razredov je torej zdaj še odvisen od glasovanja v zbornici, končno in glavno besedo boče pa imela vlada. Po mnenju nekega slovenskega poslanca je skoraj gotovo, da se Stürgkhova resolucija od vlade ne izvrši.

(„Rokovnjači“.) Opozarjamo še enkrat na nedeljsko predstavo „Rokovnjači“ v „Narodnem domu“. Iz romantičnih in nepristopnih kamniških planin so priromali slednjič tudi v Celje; ropa in bojaželjni so sicer, a nam se jih ni treba bati. Radi bi pa videli, da jih pridejo vsi pogledat, ker so ponosni na svojo hrabrost in svoje rokovnjaško življenje. Na avdience v nedeljo v „Narodnem domu!“ Začetek točno ob 7. uri zvečer.

(Porodne obravnave v Celju.) V ponedeljek se je vršila pri tukajšnjem sodišču porotna obravnava zoper 33letnega krojača K. Apotekerja iz Rup pri St. Martinu v Rožni dolini. Ta je namreč dne 30. decembra t. l. iz zasede napadel v nekem gozdu 76letnega lovca B. Kvasa, menda iz ljubosumnosti, ga vdaril večkrat s polenom preko glave, da je napadeni umrl. Našli so ga krvavečega iz več ran na glavi; njegov pes je stal ob njem na straži. K. Apoteker je bil od porotnikov spoznan krivim in obsojen na edno leto težke ječe. Isti dan se je imel zagovarjati 30letni kočar Fr. Tratensek iz Sladke gore. Obtoženi je dne 12. januarja t. l. zvečer ukradel svojemu očetu kravo, ker je bil v denarnih zadregah ter jo prodal bližnjemu mesarju; hlev pa je zažgal. V hiši njegovega očeta Martina Tratenseka so že vsi spali razun gospodarja; ta je k sreči kmalu zapazil ogenj in ga s pomočjo došlih sosedov pogasil. Obtoženec je bil obsojen na pet let težke ječe. V torek je stal pred porotniki 19letni kočarski sin Avgust Leskovšek iz Slivnice, obdolžen požiga. Ta je bil dne 24. decembra t. l. poslan od svojih staršev k bližnjemu trgovcu, da kupi živeža za praznike. Na poti domov pa je iz same objestnosti zažgal kočjo Verbovšek-ovo, v kateri pa tedaj ni stanoval nihče. Koča je pogorela do tal. Bil je obsojen na tri leta ječe.

(Razpisana učiteljska služba.) Na petrazredni utrakvistični ljudski šoli v Brežicah (II. plač. razred) je popolniti mesto učitelja stalno, oz. tudi začasno. Prošnje je vlagati do 26. t. m. (Osnovno glavno zborovanje.) Hmeljarske zadruga v Žalcu vršilo se boče v nedeljo, dne 9. sušca t. l. ob 3. uri popoldne v gostilni gospe Hausenbichler v Žalcu. Pred zborovanjem se bodo sprejemali še novi udi. Pripravljalni odbor.

(Trg Ljubno) je vložil prošnjo za ustanovitev finančne straže in glavne tobačne zaloge.

(Brežice.) G. dr. Ivan Žmavo, amanuens na češkem vsučilišču v Pragi, je podaril ubogim šolarjem utrakv. šole v Brežicah 10 K, mesto venca na krsto pokojnega prijatelja g. Anton Pregl-ja. Srčna hvala!

(Državna podpora.) Za poškodovance po povodnji in toči v lanskem letu v slovenjegraškem okraju je po posredovanju naših državnih poslancev vlada dovolila 4300 kron, ki so se dne 17. febr. razdelile med ondotno ljudstvo.

(Prememba posesti.) S prvim t. m. je prešla gora sv. Uršule od Slovenjgradca oddaljena pet ur, v last grofa Thurna, ki jo je kupil za 300.000 K od sedanjega lastnika Pandolfi-ja. Ta gora je 1700 m visoka in priljubljen kraj za letovišnike.

(Detomorilka.) Marija Čaks iz Šmarja pri Jelšah, ki je koncem lanskega leta umorila svoje novorojeno dete, je bila v ponedeljek pred ljubljanskimi porotniki obsojena na štiri leta težke ječe.

(Šmarke-rogaško učiteljsko društvo), ki zadnjič ni bilo sklepčno, zboruje dne 19. t. m. ob 10. uri dopoldne v Šmarji po istem sporedu. K obilni udeležbi vabi se vljudo.

(Občni zbor) kat. slov. polit. društva „Sloge“ v Ormožu, vrši se v nedeljo, dne 16. marca t. l. ob pol 11 uri dopoldne v dvorani okrajnega za stopa v Ormožu. Dnevni red: 1. Poročilo predsednikovo na podlagi vloženega zapisnika. 2. Volitev odbornikov in namestnikov. 3. Slučajnosti. Opomba: Takoj po zborovanju se vrši konstituiranje novega odbora.

(Porotne obravnave) se prično v Mariboru v ponedeljek, dne 10. t. m. Na vrsto pridejo naslednji kazenski slučaji: Dne 10. marca Fr. Gajšek radi tatvine, in Andr. Skok radi ponarejanja denarja; dne 11. Fr. Pisanec in Fr. Janžekovič radi uboja; dne 12. Martin Semenič radi težke telesne poškodbe in požiga ter Mih. Poljanec radi težke telesne poškodbe; dne 13. Ter. Schlamberger radi detomora in Ana Šmigoc tudi radi detomora; dne 14. in 15. K. Maytner in dr. Mih. Schacherl radi žaljenja časti; dne 17. Fr. pl. Kalchberg radi razžaljenja časti in Frano Segula istotako radi razžaljenja časti potom tiska; dne 18. Fr. Niederle radi uradnega poneverjenja.

(Ponemčevanje mariborske okolice) Na zadnjem občnem zboru ponemčevalnega društva „Deutscher Verein für Marburg und Umgebung“ so bili izvoljeni v odbor sami najhujši zagrizenci, slovenski odpadniki, n. pr. dr. E. Glantschnigg, dr. Orosel, Pražak, dr. Lorber in dr. Serpp. Društvo si je nabralo že velikanski volilni zaklad, s katerim bo delovalo in podkupljalo volilce ob bližnjih deželnozborskih volitvah. Združeno s tem društvom postopata tudi nemška vinorejska in kmetijska družba, ki sta raztegnila mreže okrog celega Maribora in imata mnogo vpliva. Vedno bolj nam koplejo Nemci tla pod nogami, a mi ne najdemo požitrovalnih mož, ki bi se postavili na čelo narodni obrambi in v odpor nemški sili. To je prežalostno! Te dni pa je imelo slovensko društvo „Maribor“ zborovanje, na katerem se je razpravljalo, ali naj se razpusti društvo ali ne.

(Državni prispevki.) Za most čez Dravo med Marenbergom in Vuhredom je letos vstavljen pri točki „Za cestne zgradbe“ prvi obrok v znesku 10.000 kron. Za uravnovo Drave od Maribora doli je postavljena vsota 50.000 kron.

(Nečloveški mutes) Kmečki fant mutes Janez Pipuš iz Gor. Boča pri Mariboru je prišel v ponedeljek pijan domov. Ko mu je mati pijanost očitala, je sin mater s sekuro ubil, jo slekel in zakopal v gnoj. Nek blapec, ki je bil v bližini, je hotel to preprečiti, a morilec je tudi njega ubil in skril njegovo truplo v hlevu. Tudi neko deklo, ki je vse to videla, je Pipuš težko ranil. Posrečilo se ji je zbežati in poklicati orožnike, ki so morilca zaprli.

(Občinske volitve) so se vršile pred kratkim v Poberžu pri Mariboru. Izvoljeni so bili sami nemčurji.

(Poskušn samomor.) Blizu Lembaha se je vrgel na železniški tir gimnazijec A. Schmied iz Maribora. Prijel ga je tovorni vlak in težko ranil.

(Vsenemško pevsko slavnost) bodo imeli letos v Gradcu, in sicer tekom meseca julija. Tedaj se bo treslo zidovje graškega mesta kakor svoj čas Jertha; piskalo in trobilo bo namreč 15 „band“.

(Surovost graških „buršev“.) V nedeljo po noči je kakih 12 nemških „akademikov“ napadlo policaja, ki je bil na Glavnem trgu na straži. Obdelali so ga tako, da so mu zlomili par reber in povzročili več drugih jako opasnih telesnih poškodb. Hotel je potegniti sabljo, a dijaki so tako dolgo udrihali po njem, dokler se ni zgrudil. Nek izvošček je pripeljal več stražnikov, ki so tri divjake odvedli v zapor, drugi so pobegnili.

(Preskrbljevanje Gradca z mlekom.) Vsak dan se uvozi mleka v Gradec približno v naslednjih množinah: Od 1118 mlekoprodajalcev 44.827 litrov mleka. V mestu samem rede okrog 1000 krav, ki dajo na dan 8000 litrov mleka, tako, da znaša porabljen mleko na dan 52.827 litrov.

(Tat umetnin.) Neki Jos. Peterschek, knji govdja iz Maribora, je pokral v dunajski galeriji slik več zelo dragocenih izdelkov ter z njimi po Dunaju krošnjari. Pri njem so našli seznamek umetnikov in njih založništva iz vseh večjih mest, bila je tedaj taka tatvina moževa stroka. Tudi se je dognalo, da se je poročil pod izmišljenim imenom Hartmann. Žena se je vsled žalosti nad tem usmrtila.

Druge slovenske novice.

(Cesar je pomilostil) 14 kaznjencev, ozir. kaznjenk. Med temi sta tudi dve kaznenki v Begunjah.

(Društvo tiskarjev na Kranjskem) je imelo lansko leto 11.387,75 kron dohodkov, stroškov pa 12.195,34 kron, torej primanjkljaja 796,59 K.

(Družba av. Cirila in Metoda) je imela meseca svečana t. l. 11.899,90 kron dohodkov, stroškov pa 2007,16 kron. Stroški torej daleko presegajo dohodke. Slovenci podpirajmo to vele važno družbo.

(V Ameriko) se je odpeljalo v torek zvečer iz ljubljanskega južnega kolodvora 210 oseb. Večinoma so bili ti izseljenci Hrvatje.

(Nova električna železnica.) Neka dunajska tvrdka želi napraviti načrte za električno železnico iz Kranja v Kamnik. Kranjski občinski odbor je zadevo izročil finančnemu odseku.

(Za lovce.) Na Dobravi pri Kropi na Gorenjskem je tamošnji posestnik Pogačnik vjel v svojem gospodarskem poslopu krasnega divjega mačka, katerega je najbrž zadnji veliki sneg tja zanesel.

(V zaporu zdivjal.) Pred novomeške porotnike bi imel priti te dni posestnik Mat. Fink radi požiga, ki pa je tik pred razpravo zdivjal. Oddali ga bodo v nošnico.

(Povodenj v planinski dolini) na Notranjem skem zopet narašča in sicer tako naglo, da se prebivalci boje, da jih bo voda pregnala iz stanovanj. Voda je že narasla za štiri metre; vzrok povodnji je taljenje snega po hribih.

(Škof noče biti.) Kakor smo že poročali, da je bil za škofa v Trstu namenjen preč. gosp. Nagel. Ta pa je bil dne 10. m. m. v avdienci pred papežem in mu javil, da ne želi zasesti stolice tržaških škofov.

(Po tržaških nemirih.) Te dni je umrl v tržaški mestni bolnišnici H. Vidjak, eden ranjenec ob zadnjih demonstracijah; bil je ustreljen v spodnji del telesa. Ta je petnajsti, ki je tržaške izgrede plačal z življenjem. — Zadnje nedeljo, po noči so v neki gostilni mornarji ometavali vojaško patroljo s steklenicami. Vojaki so jih zaprli. Ravnotako so spravili zadnje dni več sumljivih ljudi v zapor, ki so ob nemirih kaj zakrivali.

(3000 brezposelnih delavcev) je sedaj v Trstu. Vlada je ukazala tramvajski družbi, da ima odpraviti iz svoje službe vse tuje državljane in jih nadomestiti z domačini.

(Novo važno društvo.) Na Goriškem se snuje vinarska zadruga za slovenski vinorodni del goriške dežele. Izvoljen je za odsek za pravila in odsek za razstavo.

(Več slovenskih milijonarjev) živi v Ameriki, kakor J. Kraker, Pet. Rupe, J. Golob; to so milijonarji v ameriški denarni vrednosti, milijonarjev v kronah pa je mnogo. Ko bi se ti srečni možje tuptam spomnili malo stare do move, uboge Slovenije, bi imeli povod veseliti se tudi mi njihovega bogastva, tako so pa za nas mrtva veja in imamo zanje ravno toliko interesa kakor za angleške ali druge bogataše.

Dopisi.

Sv. Duh-Loče. Konjiško učiteljsko društvo je imelo dne 6. svečana svoje prvo letošnje zborovanje v novi šoli v Žičah. Prva sporedna točka je bila hospitacija v I. razredu pri tovarišu Časlu. Z učenci II. oddelka je obravnaval samostanlik ter pokazal o poučnih vspehih drugega deželnega jezika po Schreiner-Bezjakovi metodi. Razgovor o hospitaciji je bil živahen in zanimiv, udeležili so se ga skoraj vsi navzoči udje; koncem debate zahvali g. predsednik tov. Časla za trud. Sledilo je zborovanje. Predsednik g. Čeh pozdravi nav-

zoče, posebno še gosta g. A. Eberla, nadučitelja — Žiče, društvenike spodbuja k neumornemu delovanju, ter čestita gđc. O. Fajgalj k njenemu imenovanju za Slov. Bistrico omenja, da zgubi ž njo naše društvo krepko pomoč; ter jej želi v nastopnem mestu najlepših uspehov.

Sklene se, da si ustanovi društvo mešan zbor. Pesnice naj se določajo že pri vsakem prejšnjem zborovanju za prihodnje zborovanje. Pevske vaje bodo pred vsakim zborovanjem, posebno pa kadar se zboruje v Konjicah, kjer nam je glasovir na razpolago.

Društvo si preskrbi tudi spornisko knjigo, kamo se bodo vpisovali vsi važnejši društveni dogodki. Da se ne bi ta zadeva predolgo zavlekla, določi se po nasvetu tovariša g. Jurka, naj se takoj izroče vse društvene listine tajniku, kateri naj jih uredi kronološko, ter napravi po istih kratek pregled dosedanjega društvenega delovanja. Tako urejene listine se potem izroče kakemu starejšemu udu, kateri naj sestavi natančnejši pregled važnejših pojavov dosedanjega društvenega življenja.

Prav važno je bilo podavanje zadnjega zborovanja o osebnih dohodnih. Intenzivno je nas poučil g. Zupančič iz Skomarja, kako naj postavnim potom postopamo pri napovedi osebno-dohodninski, da se nam ne bi odmeril neopravičeno visok dohodninski davek. Z ozirom na veliko število učiteljskega osebja, ki plačuje osebno dohodnino v tem cenilnem okraju, vpoštevaje, da nima učiteljstvo do sedaj še nobenega zastopnika v cenilni komisiji za osebno dohodnino, kateri bi njega dohodke učiteljskim razmeram primerno cenil, da se vsled tega predpiše učiteljstvu mnogokrat previsok davek, predlagal je g. podavatelj vposlati slav. celjskemu okraj. glavarstvu vljudo prošnjo, naj isto blagovoljno vpliva na to, da se pri prihodnjih imenovanjih udov in njih namestnikov v cenilno komisijo za osebno dohodnino imenuje tudi po eden učitelj. Prošnja naj obsega razloge: 1. ker mora skoraj vse učiteljstvo tega okraja plačevati osebno dohodnino, a nima do sedaj še nobenega zastopnika pri odmerjanju tega davka, kateri bi primerno cenil učiteljske dohodke njega razmeram, 2. ker imajo skoraj vsi drugi stanovi svoje zastopnike v cenilni komisiji za osebno dohodnino in 3. ker cenilna komisija brez zastopnika učiteljstva, ne poznajoča učiteljskih razmer, mnogokrat tem predpiše previsok davek, kar povzroča mnogostranske pritožbe zoper odmero osebne dohodnine, ali pa je dotični nepostavno okrajsan pri svojih prejemkih. Te ne prilike odpadejo ali se vsaj gotovo zmanjšajo, ako se imenuje po eden učitelj v cenilno komisijo za osebno dohodnino. Drugi nasvet g. podavatelja pa pozivlja predsedstvo konjiškega učiteljskega društva, naj isto povabi i druga učiteljska društva celjskega okraj. glavarstva, da store v to svrhu isti korak. — Oboje se sprejme soglasno z odobravanjem. G. Zupančiču pa se i tem potom najtoplejša zahvala izreka na temeljitem podavanju. Ob ednem pa se pozivljajo tudi vsa druga učiteljska društva celjskega okrožja, naj vpošljejo ednake prošnje slavnemu okrajnemu glavarstvu celjskemu.

Prihodnje zborovanje bode v četrtek, dne 3. malega travna v Konjicah s hospitacijo.

Iz Male Nedelje. (Obupno stanje.) Ni še doživel naš kmet-trpin takih časov kot letos in varuj nas tudi Vesmogočni, da bi jih kedaj še dočakati morali. Le zaradi vesimo naše prežalostno in obupno stanje na svetovni zvon, vendar velja tudi tukaj oni hrvaški rek: „Svaka sila do vremena“ i to je baš sada kod naše kuće! Od vseh strani se je že mnogo naznanjalo, da je lansko poletje voda večinoma poblatila in odnesla seno, predolga suša un čila je potem otavo, to kosmatinje kar ga je pa ostalo, ugo nobilo je prevedno jesensko deževje in je posestnikom, pri potoku imajočim senožete, tudi voda večinoma vse odnesla. Da se vsa ta beda popi sati ne da, verjame mi lahko vsakdo in ne bodem torej po nepotrebnem mučil g. črkostavca, nego omenim še te le resnične, za nas vse preusode polne posledke:

Kmet tukaj mora sedaj v najkrajšem času skoraj brez izjeme, prodati najmanj polovico svoje živine in kdor pa ima manj, ta pa mora storiti prežalosten korak, prodati svojih par konjev

ali pa, ako si boče spomladi obdelati posestvo, prisiljen je prodati kravice za slepo ceno, več kot polovico zastoj! Ravno danes pripovedoval mi je posestnik, kateri je še zraven tega nov posestnik, da ima tri konjičke, vse krme pa okolo tri meterske stote ali cente, zraven še dolg, in torej pomislimo, ta je izgubljen, ako ne pride hitra in zdatna pomoč. Ne mislite pa, da je ta edini v našem okraju, tacih trpinov je vse polno! To je stanje, da se človeku trga srce, a še treba dalje pomisliti; kaj pa dača? Ti ne poznajo družega kot suho, neusmiljeno postavo, češ, ako ne moreš plačati, vzamemo sami, ti kmetavs in tvoja obitelj pa potem lahko tem bitreje poginete, kdo se bo brigal za te in tvoje otroke! Da, neznosno, nepopisljivo in vendar resnično je to vse!

Ravno danes tožil mi je nek posestnik s solznimi očmi, da ima dve kravici, (druge je bil že primoran prodati) in dva konjička, ter da je sedaj prisiljen prodati oba, ednega pa na vsak način in za vsako ceno takoj, ker nima več s čim hraniti in da mu ne bode mogoče spomladi posestva več obdelovati. Kdo si, moji dragi, more kaj hujšega misliti, kakor se že tukaj našim trpinom godi? Slovenski kmet ni bil nikoli ne zadovoljnej, on trpi smrtno trpljenje, a tukaj je vendar mera vsega trpljenja prenapolnjena, mi smo prisiljeni vpiti na ves glas in prositi v prvi vrsti naše gg državne poslance, naj nam kar najhitreje izposlušajo pri visoki vladi zdatno podporo, bodisi v denarju ali pa v krmi za živino, tukaj je potreba in podpora tako nujna in kričeča kot je bila malokje kedaj. Bodi še končno omenjeno, da je naša vrla kmet, zadržana v tem oziru že tudi storila potrebne korake na pristojnem mestu. Tukaj ima visoka vlada sveto nalogo in pa tudi dolžnost, da pokaže dejansko, koliko ji je kmet na srcu, ko je v taki pogibli, ko ravno sedaj. Mi prosimo še enkrat, da se nam pokaže dejansko in to še pred gotovim poginom in propadom.

A. Moravski.

Mala Nedelja, 22. februarja 1902

Iz Rusije. Afera z „Rossijo“ o kateri ste poročali v beležki „Svoboda tiska na Ruskem“, ni bila tako brezpomembna, kakor so pisali razni inozemski listi. Amfiteatrov, izdajatelj „Rossije“ je znan pisatelj in je bil poprej so-trudnik lista „Novoje Vremja“, dokler se ni spril z izdajateljem lista ter si našel bogataša, s katerega pomočjo je ustanovil list „Rossija“, dobro vedoč, da bo on res grmel na vso Rusijo. Ta Amfiteatrov je torej v svojem listu začel izdajati pamflet, naperjen zoper rusko carsko rodbino, od kojega pa sta izšli le dve številki, ker so potem izdajanje lista ustavili. Po vsej Rusiji pa je šla samo prva številka pamfleta v katerem se javlja vsa cesarska družina, kateri je nadel ime Obmanovi — goljufi — okoli svojega stebra Aleksandra III. Govori se o Nikolaju I., Aleksandru II., o soprogu Aleksandra III., in o Nikolaju II., a tako očito, da vsakdo, ki le malo pozna razmere, takoj ve, kdo so ti ljudje. Tudi car je zvedel o tem in sicer tako le: Prinesel mu je edno številko pamfleta eden velikih knezov; ko je car prebral, poslal je po Spjagina, ministra notranjih stvari. Ko je ta prišel, mu je car rekel: „Ali ste brali mojo biografijo?“ „Ne!“ je bil odgovor ministrov. „Na te in berite!“ Car mu je podal list in pustil ministra samega, a sam je izginil v svojo sobo. V teku 24 ur je potem minister razgnal vso „Rossijo“ z njenim uredništvom in upravištvom, ali točneje: List je konfiskoval, tiskarno zapečatil, odgovorne ljudi aretirati in z njimi storil po zakonu, kakršen velja v podobnih slučajih. A slučaj ta je strašen, ni mu para v ruski zgodovini, je strašen po predrznosti uredništva „Rossije“, je strašen po učinku na aramtno-stoično občinstvo, katero je čez tri dni po 20—100 rubljev kupovalo posamezne številke „Rossije“, a jako čuden je po dejstvih samega carja in njegovih ministrov: Minister tira pisatelja pamfleta z drugimi v Sibirijo, a car jih s pota vrača in zahteva, da se „Rossija“ obnovi!

O carjevem, „brezobzirnem despotizmu“ govoriti je torej največja krivica. Naše notranje razmere in homatije morejo razumeti le oni, ki jih gledajo s svojimi lastnimi očmi, v Avstriji pa zajemate poročila o Rusiji le iz židovskih, Rusiji sovražnih virov.

Narodno-gospodarske novice.

II. Vино iz strdi (među).

Vsak čebelar ima priložnost po navodu c. Kneippa napraviti za dom okusno pijačo, vino iz strdi. Pogojimo navod: V čisti kotli iz bakra vlije se 60 litrov čiste vode, katera se segreje do 60° po R°. Takrat se pridene šest litrov strdi in pusti vreti za poldrugo uro, med tem pa se vsaka po vrhu plavajoča nesnaga odstrani. Ko je tekočina dobro prekuhana, vlije se v lončene posode, da se ohladi do 30 R°, na kar se še izlije v čedno posodo. Ta je že lahko lesena ali tudi steklena, vsaka pa mora imeti na vrhu „piliko“, „zatiko“ ali kakor se že raznovrstno imenuje, le pokrito, nikakor pa zabito! Ako je v prostoru dosti toplo, začne novo vino v 8—10 dneh vreti, za čem začne dobivati kislast okus. Po štirinajstodnevem vrenju pretoči se vino v drugo posodo, kjer se vrenje vrši enako prvemu. To traja ondi za 10—12 dni, medtem se mora paziti, da je veba ali zatič le primerno priprta, kakršna je moč v sodčku. V kakem mesecu je to vino očiščeno, da se more piti. Takrat se pretoči v steklenice, katere se položijo in shranijo na mokrem pesku v kleti. Takšna pijača je baje jako zdrava za vsakega človeka, tudi tacega, kateremu je vino in pivo škodljivo.

III. Jajca, kako shraniti za dalje časa.

Navadno je, da kokoši po letu bolje neso, nego v drugem letnem času. Zato pa imajo jajca takrat prav ničevno ceno, medtem ko jih kuha rice po zimi še za drag denar ne morejo dobiti. Važno torej je, jih shraniti v poletju za poznejšo porabo. Ponekod ravna jo v tem sledeče: čista, neusmrjena jajca se denejo v posodo, v katero se dene tudi dosti ugašenega apna. Navrh pa se nalije mrzle vode in posoda se nepokrita postavi na primeren kraj. Tako shranjena jajca — če niso prej skvarjena, — počakajo lahko za pol leta torej do zimske porabe. Seveda se morajo, kadar se rabijo, prej lepo osnažiti in umiti od apnenega luga.

IV. Kako shraniti gobe za zimo?

Gotova redkost je sveža goba za ljubitelja takšnih jedi. Važno je toraj vedeti, kako jih po nekaterih krajih shranijo. Krasne mlade gobe, natančno očiščene, s korenino vred čedno izirte, vložijo se v čedno posodo ter s prav drobno soljo čvrsto potresejo. Tako se položi in osoli edna vrsta gob za drugo, dokler ni posoda polna. Ta se potem dobro zaveže ali z pergamenom ali pa z mehurjem. Tako shranjene bodo baje še o Božiču takšne, kakor so bile nove. Toda ker morajo biti prej zelo slane, treba paziti, da se zraven njih jed ne presoli.

V. Kako popraviti zlomljen rog pri živini?

Često se dogodi nesreča, da si kako govedo zlomi rog. Takšna nezgoda se kolikor možno tako le ozdravlja: Če je rog le nalomljen ter se še diži, ni stvar zelo težka. Vsa nesnaga okoli rane se lepo odstrani, rog na prejšnje mesto uravna, potem pa se obveže z čednim in močnim platnom, katero je znotraj povlečeno z močnim limom (klejem). Ako je rog tako nalomljen, da se lahko v njega vidi, treba to rano lepo ostrgati in osnažiti, nato pa pomazati z drevesno smolo, da se potem trdeje prime. Če je pa rog toliko zlomljen, da ga ni možno več nazaj pridrčiti, treba ga previdno odrezati z ostro žago, ranjeno budo pa obvezati z platneno, v karbolu namočeno obvezo. Ko se je rana že nekoliko ocelila, odvzame se ta obveza, pa se prilepi na rano obliž od gostega lima, kateri se na platno namaže. Ako je rana silna, da jako krvavi, treba to krvavenje odpraviti s tem, da na rano privežemo predvina ali vate, namočene v močnem kislu, kateremu smo pridjali nekaj železnega vitriola in za tretjino več vode. Ko je krvavenje jenjalo, dene se na rano gori opisani obliž.

VI. Kako odpraviti mravlje od mla-dega sadnega drevja?

Marsikdaj se zgodi, da ravno vsled mravelj ne more sadjar svojih dreves vzgojevati. Od

mravelj napadeno drevo bira tako dolgo, dokler se slednjič ne posuši. Mravelj pa je več vrst. Nekatere se lotijo drevesa na listju, katero dobi kmalu črne pike, začne veneti, dokler se ne posuši, z njim vred pa navadno ugasne tudi drevo. Tem se mora zabraniti uhod na drevo, katero smo prej dobro otresli tega mrčesa s tem, da deblo drevesa vsaj za ped široko na okoli namažemo s kolomazom, kar večkrat ponovimo, kadar se je namreč mazilo posušilo.

Drugače pa je, ako so se mravlje lotile korenin drevesa. Takrat nasvetujejo nekateri, zakopati h koreninam kakšno mrhovino, ki bi s svojim amradom naj mravlje odpravila. Ali to le malo pomaga, ker so korenine drevesa daleč razpeljane. Svetuje se zato še boljši pomoček. Odkopljimo previdno zemljo do korenin na okoli, nato pa potresimo korenine in zemljo z zmesjo od žvepla in divjega majarona (der gam Dosten od wilde Majaron). Pivega se vzame za 40, drugega za 20 gramov, kar se vse dobro zdobi in zmeša. S tem se korenine potresejo in zemlja zopet zagrne. Seveda je treba vsa mravljišča na vrtu pridno zatirati, kajti mravlje na vrtu niso na svojem mestu.

Pohorski.

Politični pregled.

(O položaju.) Vlada predloži še tekom tega meseca nov dvomesečni provizorij. Uverjena je torej, da tudi v aprilu še ne bo rešen proračun in da ostane državni zbor zbran tudi še meseca maja. Ker se za državnim zborom snidejo delegacije, pridejo potemtakem deželni zbori še le v juniju na vrsto.

(Državni zbor.) Dne 3. t. m. se je nadaljevala proračunska razprava. V zbornici je bilo komaj toliko poslancev, da je bila seja sklepčna. Ko je začel govoriti radikalni rusinski poslanec dr. Kos, se je zbornica še bolj izpraznila, poslušali so ga le ožji rojaki. — Dne 4. t. m. je začetkom seje interpeliral poslanec Spindčič pravosodnega ministra zaradi zapostavljanja hrvaščine pri tržaškem deželnem sodišču. Pri točki „Ministerstvo notranjih del“ je govoril prvi posl. Steiner, ter zahteval ustanovitev morskih kopalnišč za škrofulozne, bolnišnic za jetične ter umejitev legarja. Poslanec Spindčič je povedal želje primorskega prebivalstva glede cestnih in vodnih zgradb. Isto je zahteval z ozirom na Štajarsko poslanec Posch. — Dne 5. t. m. je odgovorjal ministrski predsednik Körber na razna izvajanja poslancev. Rekel je, da se plemstvo v politični službi nikakor ne protežira, napovedal je ustanovitev novih okrajnih glavarstev in pomnožitev uradniškega osebja. Naglašal je, da morajo uradniki služiti koristim ljudstva v smislu zakona, da ne smejo svojega političnega mišljenja niti v uradu niti v zasebnem življenju nikomur vsiljevati, narodna nepristranost mora veljati ne samo za ministra marveč za vsakega uradnika. Govoril je tudi bar. Morzey; med njegovim govorom je prišlo do velikega vrišča; hvalil je namreč okrajnega glavarja v Lipnici, temu pa je poslanec Malik burno ugovarjal. Očital je tudi nemškemu baronu, da svojih delavcev ne plačuje in jim odtrguje od dnine, da morajo delavci sodnim potom izterjati svoj zaslužek.

(Ministrstvo za notranje posle.) Stroški za to ministrstvo se za leto 1902 proračunavajo na 68,033,678 kron. Za osrednje vodstvo se proračunava 2,247,340 kron, za upravo v posameznih deželah 18,917,440 kron, za javno varnost 14,958,335 kron, za ceste 4,643,462 kron, za vodoe zgradbe 9,810,691 kron.

(Nemški državni jezik.) Vsenemška zveza je nedavno nemški ljudski in napredni stranki poslala vabilo, naj bi nemške stranke pričele akcijo, da se nemščina z zakonom uveljavi kot državni jezik. V petek so se načelniki nemških strank posvetovali o tem predlogu ter sklenili, da ničesar ne sklenejo.

(V Bolgariji) so se vršile dne 2. t. m. volitve v državni zbor. Izvoljenih je 97 pristašev vlade, 30 pristašev narodne stranke, ostali mandati so pripadli manjšim strankam. Vlada ima zdaj večino kakih 11 glasov, vendar se pričakuje, da bode ta narastla na 30 glasov. Zlasti glede najema posojila bode imela vlada gotovo večino; kakor znano, je bil zadnji državni zbor ravno

zategadelj razpuščen, ker ni dovolil vladi najeti posojila.

(Nemški princ Henrik) še vedno kolovrati po Ameriki. Ondotni listi pa so postali v poročanju o njegovem potovanju zelo redkobesedni in pišejo zelo blado o tem predmetu. Princ Henrik je posetil tudi Chicago, ki mu je močno imponirala.

(Rusi in Poljaki.) Iz Lvova javljajo, da je tam izšel oklic do naroda, ki priča o vršečem se preobratu v javnem mnenju Galicije sporazumljenju z Rusijo na korist. Oklic ima nad 60 podpisov važnih politikov, ki z narodnega stališča obsojajo poskuse za nabujkanje mladine v protiruske svrhe. Po dogodkih v Vrešenu je pozornost Evrope obrnjena na poljsko stvar. Solidarnost in dostojanstveno postopanje Poljakov je še povečalo utis teh dogodkov. Denarni prispevki za trpeče brate so se razvili v impozanten političen pojav. To jih navdaja s ponosom, ali poljske demonstracije v Lvovu zoper Ruse bi mogle škodovati temu mogočnemu utisu. Slovanstvo ima v Nemčiji skupnega sovražnika, zato moramo biti Slovani edini.

(Nemiri v Albaniji) se nadaljujejo ter sta obe narodnosti ob meji vedno oboroženi. Nedavno je bil ubit bogataš in mogočnik turški Mula Zeka valed krvne osvete. Ta je bil v mladi dobieden največjih krvnikov srbskih in on je v peški spahiji uničil ves srbski živelj. Z ropom je postal eden najbogatejših ljudi v St. Srbiji, in je samo turški državi dal preko tri milijone dinarjev. Valed tega umora je ljudstvo zelo razburjeno, in se vedno bolj množe umori radi krvne osvete. Razmere so podobne že snarhiji, in bo morala turška vlada napeti vse sile, da naredi mir.

(Vojna v Južni Afriki.) Tudi Angleži so doživeli zadnje dni hud poraz, namreč pri Klerkendorpu, kjer so Buri ujeli 16 častnikov in 451 vojakov. A te so po večini zopet izpustili, ker z ujetniki ne morejo ničesar napraviti. Padlo pa je v tej bitki okoli 120 Angležev. Toda ti imajo seveda dovolj moštva, da svoje izgube takoj nadomestijo, dočim je Burum vsak mež potreben in nenadomestljiv. Zadnji poraz pri Haarsmithu je za Bure najhujši udarec, odkar je kapituliral Cronje, in Angleži se nadejajo, da bodo posle dice burskega zadnjega poraza kmalu očite. Listi poročajo, da je bil Dewet v bitki med Buri in Novozelandci dne 23. m. m. na roki težko ranjen.

Razne stvari.

(Nezgodna na železnici odvrnjena.) Velika nesreča bi se bila v soboto kmalu zgodila na železniški progi blizu postaje Scheifling; v oddaljenosti kakih 100 metrov pred brzovlakom se je namreč podsula zemlja z drevjem in grmovjem na progo. Strojvodja je k sreči to zaznal, hitro vlak vstavil, vendar je prst še zasula kolesa pri lokomotivi. Poklicali so hitro 50 delavcev, ki so odmetali prst; brzovlak je imel edno uro zamude.

(Poroka Bura.) Neki zdravnik Burav po roča: Pred kratkim se je oženil burski vojak in sicer blizu Lindleysporta. Ker ni imela nevesta sukanca, si je s samimi zaponkami spela poročno obleko. Poroko smo slavili v pol zgoreli hiši. Nakrat pa je moralo vse v boj, ki se je bil nedaleč od Lindleysporta. Ko se je naslednjega jutra vrnil soprog, ni našel svoje žene, odvedli so jo Angleži.

(Bogato jezero.) V srednji ameriki je „Sveto jezero Kolumbije“, ki je nastalo v žrelu ugaslega vulkana. V tem jezeru je mnogo zlata in biserov, zlasti smaragdov, ki so vredni baje več milijonov. Španci so hoteli že pred 300 leti to jezero osušiti, a so imeli nepopolne aparate. Po nevihti najdejo Indijanci na obrežju vedno mnogo zlata in biserov. Sedaj je sklenjeno, da napravijo v goro predor, spuste vodo v drugo strugo, a velikanske goste mreže bodo zadržale vaje bisere, da jih ne bo vzela voda seboj.

IZJAVA.

Res je, da sem gosp. županu Ferdinandu Rošu povedal, da sem prejel več pro in contra dopisov glede obč. volitev v Trbovljah, nikdar pa nisem rekel, da sem te dopise prejel od č. g. župnika ali č. g. kaplanov. Res je, da sem rekel, da teh dopisov ne objavi radi trboveljskih razmer in pa z ozirom, ki jih imam do stvari in županstva v Trbovljah. Dopisnike pa prosim, da se sami oglašijo, ker mene veže molčati uredniška tajnost.

V Celju, 5. marca 1902.

Dragotin Hribar.

II. izkaz

prispevkov za Kokotov spomenik

Nelmenovan 50 K, Fran Gerec 5 K, Davorin Zupančič 3 K. Po 2 K so darovali: J. Peitler, Ulihr Lager, Ivan Schweiger, Ivan Zotter, Kr. 3. sv. v Topolščici, Lovro Serajnik sen., Rudolf Koser, Alojz Schechel, Fran Zupančič, Martin Repič, Rado Jurko. Po 1 K so darovali: J. Smola, Alojz Arnež, Ivan Trobej, Simon Viher, L. Korže, J. Witzman, Purkart, Simon Salamun, J. Stibler, Silo Košutnik, Jernej Pavlič, Fran Rozman, Miha Tajnik, Ivan Kranjc, Josip Čeh, Jakob Pukmeister, Ludovik Tribnik, Mirko Kožuh, Beno Serajnik, Janko Rupnik, Ludvik Černe, Marija Skrbinc, Ottilija Fajgel, Helena Dolenc, Anton Weixler, Martin Majcen, Alojz Seidler, Fran Nechutny, Bernhard Trabusiner, Janez Adamič, Josefa Koderman, Fran Čeh, Janko Karba, Jakob Volk, Antonija Valenčič 60 v. Skupaj 116 K 60 v.

Prispevki znašajo:

I. izkaz	K	110 01
II. " "	"	116 60
torej skupaj	K	226 61
Stroški znašajo:		
a) za nagrobni spomenik	K	200 —
b) za vožnjo in druge priprave	"	008 —
skupaj	K	208 —

Ostane še tedaj 18 K 61 v. Ta ostanek naloži se v hranilnici, vsakoletne obresti uporabijo se pa za oklanje groba, za kar ima skrbeti načelnik „Solekega učiteljskega društva“.

Vsem cenj. darovalcem kliče „Bog plati!“

Odbor za postavljanje spomenika:

Fran Skaza, Ivan Smolnikar,
Ivan Koropec.

Javna zahvala.

Glavni odbor občine Artiče me je v svoji seji dne 19. januarja t. l. — povodom mojega 31 letnega delovanja v tej občini — imenoval častnim članom te občine. Za to izvanredno častno odliko moje osebe, izrekam najto, lejšo, najsrčnejšo zahvalo slavnemu odboru občine Artiče sploh, posebej pa še gospodom: županu — mojemu dobremu nekdanjemu učencu — Janezu Slovinc, svetovalcema Josipu Kovačič in Francu Lapuh ter tajniku Josipu Četina, ki so mi danes izročili krasno častno listino!

Bog živi slavno občino Artiče in njen zavedni odbor!

ARTIČE, dne 1. marca 1902.

(108) Josip Kliné, nadučitelj.

Vabilo

na

občni zbor

hranilnice in posojilnice v Šmarji

registrirane zadruge z neomejeno zavezo v nedeljo, 16. marca t. l., ob 3. uri popoldne v lastni hiši.

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Potrjenje letnega računa.
3. Razdelitev čistega dobička.
4. Volitev načelstva in nadzorstva.
5. Nasveti in slučajnosti.

Ako ni občni zbor sklepčen ob 3. uri, se vrši isti ob polu 4. uri popoldne po istem dnevnem redu v zmislu § 40. lin. b. zadr. in pravil.

(107) 2—1

Načelstvo.

Poštna in brzojavna upraviteljica

išče od prvega aprila pri večjem poštne uradu na Štajarskem ali Koroškem službe. Naslov (106) v upravnistvu „Domovine“ v Celju. 2-1

(99) 3-2

Lepo posestvo

p. d. Svečko v občini Legen, pol ure od mesta Slovenjgradec, obstoječe iz hiše s tremi sobami, gospodarskim poslopjem, z domačim mlinom, kateri je tik poslopja, isto kolo goni tudi mlatilni in rezalni stroj na skednu, stavbe so vse zidane. Posestvo obsega 41 oralov 606 □ sežnjevnjiv, travnikov in gozda, tudi se še lahko za 1500 kron lesa izseka, travnik se radi napela. vanja vode 3krat v letu kosi. Posestvo se radi rodbinskih razmer proda za 8500 kron, od katerih lahko 4800 vkližen h ostane. — Več pove Anton Robin v Podgorju pri Slov. Gradcu.

Išče se

prodajalka

za trgovino z mešanim blagom. Prosilke iz dežel imajo prednost. Naslov se izve pri upravnistvu „DOMOVINE“.

(105) 2—1

Kam gremo?

V Gaberje!!

H komu?

K Anton Koštomaju!

Tako se krčmarju veli, ki pri „MARČINK“-u dobrote deli

Kaj bomo delali?
Pili bomo „šentiljčana“,
po katerem glava ne boli,
pa ljudi razveseli.
Boljšega ni najti nikjer,
Za pristnost jamči sam ošir.
Poleg pijače
ima tudi krače,
za večerjo, kosilo
okusno jedilo!

(109) 2

2000 parket tabel

5 različnih vrst ima napredaj
Franc Benkovič, veleposestnik v Blagovnici p.
(102) 3—2 Trojana.

V najem

se odda pod jako ugodnimi pogoji

— gostilna —

sredi trga pri železnici, v kateri se toči tudi žganje in kjer se nahajajo vsi c. kr. uradi in (97) 2-2 več tovarn.

Naslov pove upravnistvo „Domovine“.

AMERIKO

Kralj belgijski poštni parnik.

Red Star Linie iz Antverpna naravnost v Novi Jork in Filadelfijo.

Koncesijovana od vis. c. kr. avstrijske vlade. Pojasnila daje Red Star Linie, Dunaj IV. Wienergürtel 20 ali pa Julij Popper, Südbahnstr. Nr. 2, Innsbruck.

Josip Weber

Rimske toplice (Römerbad), Štajarsko.

Izdeluje kot posebnost vse vrste glasbenega orodja kakor harmonike in lajne (verkelne) od najcenejšega do najfinjšega izdelka.

Prevzame vsako v to stroko spadajoče popravilo, kakor harmonium, aristoné, symphonion, polyphone, ka'or tudi vseh vrst avtomata po najnižji ceni.

Zunanja naročila se hitro in vestno izvršujejo. (87) 3—2

Originalni Singer-jevi

šivalni stroji

so mojsterki v konstrukciji in izvedbi.

Originalni Sing. šiv. stroji

so neobhodno potrebni za domačo rabo in obrt.

Originalni Sing. šiv. stroji

so najbolj razširjeni pri tvorniških delih.

Originalni Sing. šiv. stroji

so neprekosljivi glede vztrajnosti in trpežnosti.

Bresplačni poučni tečaji tudi v modernem

— umetnem vezanju. —

SINGER Co. del. družba šiv. strojev.

* Celje, Kolodvorske ulice št. 8. *

Svetovna razstava Pariz 1900

(60) 33

„GRAND PRIX“

najvišje odlikovanje.

Trgovski pomočnik

se sprejme kot prva moč pri tvrdki Julij Žigan,
(101) 2-2 Polzela v Savinski dolini.

Sadjereja ima bodočnost!

V. VERŠEC, sadjerejska
in vinorejska šola na Bizeljskem pri Bre-
žicah, Štajarsko

priporoča

svoje ogromno velike, pristne zaloge vseh mogočih
priporočila vrednih sadnih vrst, požlahtnjenih trt
in pristne slivovke po najnižjih cenah.!!!!!!Vsak ljubitelj naj si naroči cenike!!!!!!
(104) 4-2

Stanovanje

(100) 2-2

jako prostorno in lepo, primerno za krojača,
črevljarja ali mizarja, se od 1. maja odda za me-
sečno 5 est kron. V isti hiši je prodaja mešanega
blaga in je tik ceste, cerkve in šole. Mizarška
obrt se je v istem stanovanju že nad 10 let
prav dobro obnesla. Več pove **IVAN**
ROGINA v Podgorji pri Slovenskogrdu.

Hrastove stebre

za vrte itd. različne debelosti in dolgosti
(111) 2-1 prodaja po dogovoru

IVAN APAT pri Vranskem.

Sadna drevesca

(p e v č e k e)

bruske in jablane, prodaja ceno

gospod **T. Grah**

na Ponikvi ob južni železnici.

(95) 4-3

Na debelo. * Na drobno.

Postrežba točna. * Cene nizke.

Peter Majdič

trgovina z železnino „MERKUR“

Celje, Graške ulice št. 12.

Za stavbeno sezono vse stavbene potrebščine v največji izbiri.

Opozarja na svojo veliko zalogo travert, vodovodnih cevi, izdelkov iz kameščine,
kakor cevi za kanalizacije in stranišča, nastavke za dimnike v vsakovrstnih oblikah,
cimenta, stavnih in pohištvenih okovov, samokolnic, raznega rokodelskega orodja,
kuhinjske priprave, štedilnikov itd.

Tomaževa žlindra — najizvrstnejši gnoj za polja, njive in vinograde.

Velika izber železnih peči in travniških bran!

Nešteto zahvalnih pism vsakomur na razpolago.

POMADA IZ LILIJ

Brez olja in masti. Podeljuje licu fino

in mlado polt in koži beli lesk.

S njeno uporabo izginejo

solne pege in zakažni

črvi brez sledu.

Cena 2 lončkov 3 K.

s pošto proti

predplačilo

4 K

Vae se

loščne boleti,

teško prebavo, zlasti pri po-

manjkanju teka, riganju in drugih že-

loščnih slabostih, pri krču in prenapetem

želodcu, zaslinjenju, navali krvi v glavo (kongestije),

boleznih črev, potem kašelj, prsna bolezen in zamolklost, zobo-

bol, gliste, slatenico in zlato žilo ozdravlja

ANTIRHEUMIN-MAZILO

proti protinu, trganju v rokah in

nogah. Cena 1 steklenici 2 kroni

40 vinarjev, 2 steklenici

4 kroni, 4 steklenice

6 kron 40 vinarjev s

poštino, ako se

denar naprej

pošlje.

življenski balzam „SALVATOR“

Čisti kri ter je brespogojno najučelje domače sredstvo za vse mogoče notranje

in zunanje boleti, odstranjuje nečiste sokove in s tem daljša človeško

življenje. — Zdravi vse mogoče, tudi stare rane, ter še mnoge

druge bolezni, kakor je to na vsakem, steklenici pri-

loženem navodilu razvidno. Cena ovoj 10 steklenic

5 K, 24 flašic 9 K, 48 flašic 16 K, brez

poštine, ako se denar pošlje

na rej „Salvator“ le-

karni v Va-

rašdin.

CAPSULE VEGETABLE

za tajne bolezni.

Naročila

naj se pošljajo

na glavno skladišče

FR. BIEDLA

lekarja pri SALVATOR-ju

VARAŽDIN (Hrvatsko).

Najboljše domače sredstvo.

Dragotin Hribar

trgovina knjig, papirja, pisalnega in risalnega
orodja; tiskarna in knjigoveznicapriporoča gosp. trgovcem in slavnemu
občinstvu svojo veliko zalogo vsakovrstnega
papirja za pisarne, pisma, risanje in zavijanje, raz-
novrstno barvanega svilnatga (za cvetlice), za vezanje
knjig itd., zalogo raznih risank in pisank, in posebno
še lastno zalogo najboljših zvezkov pod imenom:
»Spodnještajerska zaloga risank in pisank«; Hardt-
muthovih in drugih svinčnikov in angleških peres
po originalnih tovarniških cenah.Dalje priporoča zavitke za pisma raznih velikosti in barv, pe-
resnike, črnilo, tablice, črtalnike, brisalke, krede, gobice, pušice
in škatle za peresnike, torbice, knjižice za belečke, trgovske
knjige, pečatni vosek itd. po najnižjih cenah.Posebno lep izber papirja in zavitkov v mapah in elegantnih
škatljah. — Najbolje strune za citre, gosli in kitare.

Velik izber albumov za fotografije in spomence, map za pisma

in papirje, tintnikov, okvirje za fotografije, listnic itd.

Solake in molitvene knjige; prekupcem še poseben popust.

Sv. podobice v vseh velikostih po najnižjih cenah. Preskrbi se

tudi vsakovrstni tisk na podobice.

v Celji

priporoča se p. n. gg. duhovnikom, pi-

sateljem, založnikom in slav. občinstvu za

vsakovrstno izvrševanje tiska po najnovejšem okusu

in najelegantnejši obliki v raznovrstnih barvah.

Izdeluje knjige, brošure, časopise, letna poročila,

prospekte, vstopnice, dekrate, plakate, vabila, vožne

liste, mrtvaške liste, vizitnice, naslovnice, cenike, ime-

nike, kuverte s firmo, pobotnice, pravila, tabele za

urade itd. — Vedno v zalogi so obrzci za poso-

jilnice, sodnije, občine, šole itd.; kakor tudi v več

krasnih barvah tiskane diplome za častne občane in

častne člane.

V moji knjigoveznici se izvršujejo vsa knjigo-

veška in galanterijska dela, bodisi priprosta kakor

tudi najfinejša priznana trdno in ukusno. Ker je

moja knjigoveznica preskrbljena z vsemi potrebnimi

stroji najnovejše sestave, vsprejema ter cenó in kar

najhitreje izvršuje tudi največja naročila.

Naznanilo in priporočilo.

Vljudno naznanjam sl. občinstvu in prečast. duhovščini, da sem na novo otvoril v lastni hiši na Bregu pri Celju št. 17 čisto

novourejeno mesnico.

Sekal bom v tej mesnici le meso pitanih volov in govede ter telet najboljše vrste. Priporočam se za mnogobrojni obisk in zagotavljam snažno, točno in ceno postrežbo. Kdor kupi le enkrat, prepričal se bode, da nimam konkurence in da tako nizkih cen nima nihče.

Z velespoštovanjem
(420) 15-11

Anton Pleterski
mesar in posestnik.

Odda se stavba

novega šolskega poslopja na Vranskem, obsega jočega 6 učnih sob, 2 manjši sobi in stanovanje za šolskega slugo.

Ustmena zniževalna licitacija se vrši dne 10. marca 1902 točno ob 11. uri dopoldne v občinski pisarni na Vranskem.

Stavba se odda skupaj le enemu podjetniku.

Izključna cena je 48.500 K.

Stavbni operat, sestoječ iz stavbnih načrtov, stavbnega dovoljenja, predzadark troškov in stavbnih pogojev je na ogled v občinski pisarni na Vranskem in pri okrajnem šolskem svetu (okrajno glavarstvo) v Celju.

Vsak licitant mora pred licitacijo položiti varščino 48.500 K.

Krajni šolski svet Vransko
dne 23. svečana 1902.

(64) 3-3 Načelnik: Lud. baron Wittenbach.

Učenec

ki je dovršil z dobrim uspehom ljudsko šolo, se sprejme takoj v trgovini z mešanim blagom pri Ivan Koletnik-ovi naslednici na Črnigori pri Ptuj.

(91) 3-3

Talanda

ceylonski čaj je jednat in aromatično čist.

Št. I ena kila gl. 5.—

" II " " 6.—

" III " " 8.—

v zavojih po 20, 50, 125 gramov.

Zaloge: (42) 10-4

v Celju: Jos. Matič; na Vranskem: J. Lavrič; v Braslovčah: Jos. Pauer; v Ormožu: Otmar Diermayr; v Voljniku: Karol Rayer; v Ptuj: A. Jurca & sin.; v Poljčanah: Karol Sima; v Radgoni: Rihard Prettnar; v Radečah: J. Haller; v Rogatcu: J. Berlig; v Zalcu: J. Priushegga naslednik; v Sošanju: Adolf Orel; v Trbovljah: F. Krammer; v Laškem: And. Elsbacher; v Slov. Bistrici: A. Pinter; v Slov. Gradcu: Jos. Klinger.

Cenejše kakor povsod

kupite

v * čez sto let * v isti hiši se nahajajoči trgovini klobukov

Kristijana Wolf

Celje, Kolodvorske nlice Bahnhofgasse št. 6.

Ustanovil I. WOLF leta 1798.

Klobuki in čepice
najfinejše kakovosti od

✕ prvih tvrdk. ✕
(103) 5-2

Lepa prilika!!

Radi pričetka dveh novih podjetij prodam svojo že dobro vpeljeno tovarno pletenin in tkanin v Ljubljani — edino na celnem jugu — z zalogo ali brez iste, po zmerni ceni in ugodnimi pogoji. Ponudbe naj se pošljejo ali pod Dragotin Hribar v Celju ali pa Dragotin Hribar v Ljubljani.

Proda se

pod roko za 15000 kron v aredi konjiškega trga enonadstropna hiša pripravna za vsako obrt. Zdaj je v enem delu hiše trgovec, ki pa ima še 4 leta vknjiženo najemno pravico.

Povpraša se naj direktno pri Franc Fuhrmannu, posestniku in mizarju v Konjicah. (90) 3-3

Kot prava
dobrota
in potreba za vsako družino se izkazuje vsak dan bolj uporaba

Kathreiner-Kneippove sladne kave.

Nobena skrbna gospodinja naj se ne pomišlja dalje uvesti to tečno in zdravo pijačo.

Ni čistejše primesi in boljšega nadomestila za zrnato kavo, kjer je ta zdravniško prepovedana.

Kathreiner-Kneippova sladna kava se dobiva pristna samo v izvirnih zavojčkih z varšivno znamko »župnik Kneipp«. Ocprto odtehtana ali drugače zavita kava ni nikoli

Kathreinerjeva.